

महाराष्ट्र राज्य बातम्या

अयोध्येतील राम मंदिर नागर शैलीत बांधले जात आहे

- अयोध्येतील राम मंदिराची रचना चंद्रकांत सोमपुरा आणि त्यांचा मुलगा आशिष यांनी केली आहे
- मंदिराचे डिझाईन कॉम्प्लेक्स हे मंदिर वास्तुकलेच्या नागर शैलीतील आहे.

बदल:

- उत्तर भारतात गुप्त कालखंडाच्या उत्तरार्धात इसवी सनाच्या पाचव्या शतकात मंदिर वास्तुकलेची नागर शैली उदयास आली.
- नागर स्टाईल आर्किटेक्चरची काही महत्वाची वैशिष्ट्ये आहेत:

शिखर:

- नागर मंदिरांचे मुकुटमणी वैभव म्हणजे शिखर, एक वक्र बुरुज जो वरच्या बाजूस वळतो, जो परमात्माकडे जाण्याचे प्रतीक आहे.
- त्याचा आकार उप-शैलीनुसार बदलू शकतो, मधमाश्या सारखी रेखा पासून खंडित भूमिजा पर्यंत.

अमलक आणि कलश:

- शिखराच्या वर अमलक बसते, सूर्याचे प्रतिनिधित्व करणारी बासरीयुक्त चकती. हे कलशाने मुकुट घातलेले आहे, एक भांडे जे समृद्धीचे प्रतीक आहे आणि मंदिरातील पवित्र सार आहे.

मंडप:

- मंडप भक्तांसाठी एकत्र येण्याची जागा म्हणून काम करतो, ज्यात अनेकदा गुंतागुंतीचे खांब आणि छत असतात. मंदिराच्या मांडणीनुसार ते बंदिस्त किंवा ओपन-एअर असू शकते.

गर्भगृह:

- मंदिराच्या सर्वात आतल्या गर्भगृहात, गर्भगृहात मुख्य देवता आहे. हे सामान्यतः सर्वात पवित्र स्थान आहे, बहुतेक वेळा अंधुकपणे प्रकाशलेले आणि धार्मिक प्रतिमांनी सुशोभित केलेले आहे.

लष्कराच्या एकमेव अंध अधिकाऱ्याला प्रजासत्ताक दिनाच्या कार्यक्रमासाठी पीएमओचे निमंत्रण मिळाले

- लेफ्टनंट कर्नल द्वारकेश, भारतीय लष्करातील एकमेव अंध सक्रिय-कर्तव्य अधिकारी यांना प्रजासत्ताक दिनाच्या कार्यक्रमासाठी PMOचे आमंत्रण मिळाले

- ते सध्या पुण्यातील खडकी येथील स्टेशन मुख्यालयात तैनात आहेत.
- त्यांनी नेमबाजीचे राष्ट्रीय पदकही जिंकले आणि सियाचीन ग्लेशियरवर चढाई केली.
- ते आणखी एका महिलेसह देशातील केवळ दोन अंध पॅरा नेमबाज आहेत.
- त्यांच्या शूटिंगच्या प्रयत्नांना पाठिंबा देण्यासाठी त्यांनी स्वित्झर्लंडमधून विशेष उपकरणे आयात केली आहेत.

संवर्धन प्रकल्पासाठी महाराष्ट्र सरकार शिवाजी महाराजांच्या काळातील प्रतिकांच्या वारसांमध्ये सामील झाले आहे

- महाराष्ट्र सरकारने छत्रपती शिवाजी महाराज कालीन मराठा सरदारांचे नऊ वंशज आणि योद्धा राजाशी जवळचे संबंध असलेल्या इतर मराठा सरदारांसह तज्ञांची नोंद केली आहे.
- ऐतिहासिक संवर्धन प्रकल्पासाठी शिवाजी महाराजांच्या काळातील प्रतिकांच्या वंशजांसह हे सहकार्य दूरगामी परिणामांसह एक आशादायक उपक्रम आहे.
- ही अनोखी भागीदारी उपाय आणि पर्याय ऑफर करते जे केवळ भौतिक संरचना पुनर्संचयित करण्यापलीकडे जातात.

98 वर्षीय प्रमुख शिल्पकार प्रतिष्ठित पुतळ्यांना आकार देतात

- 98 वर्षीय शिल्पकार राम वानजी सुतार यांनी जटायूची 30 फूट उंच ब्राँझची मूर्ती साकारली आहे.
- या पुतळ्याला अयोध्येतील रामजन्मभूमी संकुलातील कुबेर टिळा या उंचीवर अभिमानास्पद स्थान आहे.
- ते रामाच्या 251 मीटर उंच पुतळ्यावरही काम करत आहेत, जो जगातील सर्वात उंच असेल.

महाराष्ट्राचे उपमुख्यमंत्री फडणवीस गरीब रुग्णांसाठी विशेष मदत कक्षाचे निरीक्षण करणार आहेत

- ट्रस्टद्वारे चालवल्या जाणाऱ्या धर्मादाय रुग्णालयांमध्ये गरीब रुग्णांसाठी खाटा उपलब्ध करून देण्यासाठी राज्याचे उपमुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांच्या नेतृत्वाखाली एक नवीन वैद्यकीय कक्ष काम करेल.
- महाराष्ट्रात 468 धर्मादाय रुग्णालये आहेत.

- बॉम्बे पब्लिक ट्रस्ट ॲक्ट, 1950 आणि मुंबई उच्च न्यायालयाच्या आदेशानुसार, या रुग्णालयांमधील एकूण खाटांपैकी सुमारे 10 टक्के खाटा गरीब रुग्णांसाठी मोफत उपचारासाठी राखीव ठेवाव्यात.
- तसेच, सवलतीच्या दरात उपचारासाठी 10 टक्के खाटा ठेवाव्यात.
- या अंतर्गत उपलब्ध होऊ शकणाऱ्या बेडची एकूण संख्या सुमारे 11,000 आहे.

पराक्रम दिवस 2024

- दर 23 जानेवारीला भारत नेताजी सुभाषचंद्र बोस यांची जयंती साजरी करतो.
- या वर्षी राष्ट्र पराक्रम दिवस 2024 ची 127 वी आवृत्ती साजरी करत आहे.

महत्त्वाचे मुद्दे:

- भारत सरकारने नेताजींच्या वीर वारशाचा सन्मान करण्याची गरज ओळखून, अधिकृतपणे 23 जानेवारी 2021 मध्ये पराक्रम दिवस म्हणून घोषित केले.
- पराक्रम दिवस 2024 चे ठळक वैशिष्ट्य म्हणजे पंतप्रधानांच्या हस्ते 'भारत पर्व' चे डिजिटल लॉन्च. हा कार्यक्रम, प्रजासत्ताक दिनाच्या टॅबॉक्स आणि सांस्कृतिक प्रदर्शनांद्वारे देशाच्या विविधतेचे प्रदर्शन करणारा, भारताच्या समृद्ध वारशाचे जिवंत प्रदर्शन होता.

सरकारने 2 औष्णिक ऊर्जा प्रकल्पांमध्ये 5,607 कोटी रुपये टाकण्याची CIL योजना मंजूर केली

- मंत्रिमंडळाच्या पॅनेलने 2,260 मेगावॉटच्या एकत्रित क्षमतेसह मध्य प्रदेश आणि ओडिशा मधील दोन औष्णिक ऊर्जा प्रकल्पांमध्ये कोल इंडिया लिमिटेडच्या उपकंपन्यांच्या 5,607 कोटी रुपयांच्या समभाग गुंतवणुकीला मान्यता दिली.
- गुंतवणुकीची मंजूरी सरकारच्या कोळशावर आधारित उत्पादन क्षमता वाढवण्याच्या संकल्पना आणि देशांतर्गत कोळसा खाणींमधून अतिरिक्त इंधनाची आवश्यकता पूर्ण करण्याचा आत्मविश्वास अधोरेखित करते.

महाराष्ट्राची अंतिम मतदार यादी जाहीर

- महाराष्ट्र राज्याची अंतिम मतदार यादी अखेर प्रसिद्ध झाली आहे.
- आगामी लोकसभा निवडणुकीत एकूण 90,124,310 मतदार मतदानासाठी पात्र आहेत.

- अंतिम मतदार यादीत 18 ते 29 वयोगटातील मतदारांची संख्या 14,00,3798 ने वाढली आहे.
- या वयोगटातील मतदारांची संख्या आता 1,73,63,865 इतकी आहे.

200 आदिवासी युवक देवाणघेवाण कार्यक्रमात सहभागी होतात

- नाशिक येथील यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र राज्य मुक्त विद्यापीठात 15 व्या आदिवासी युवा विनिमय कार्यक्रमात सुमारे 200 आदिवासी तरुणांनी सहभाग घेतला.
- केंद्रीय युवा कार्यक्रम आणि क्रीडा मंत्रालयाच्या अंतर्गत नेहरू युवा केंद्र नाशिकच्या वतीने या कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले होते.
- आदिवासी प्रकरणांसाठी केंद्रीय राज्यमंत्री, डॉ. भारती पवार यांनी कार्यक्रमाचे उद्घाटन केले आणि 18-22 वयोगटातील नक्षलग्रस्त भागातील सहभागींशी वैयक्तिकरित्या संवाद साधला.

काला घोडा येथे अनोखे नृत्य फ्यूजन पृथ्वीवर प्रेम निर्माण करण्यासाठी

- 20 जानेवारी 2024 रोजी मुंबईत काला घोडा कला महोत्सव (KGAF) या बहुविद्याशाखीय पथ कला महोत्सवाची 24 वी आवृत्ती सुरू झाली.
- KGAF अंतर्गत शहरातील 25 प्रतिष्ठित ठिकाणी नऊ दिवस चाललेल्या मेगा इव्हेंटमध्ये नामवंत कलाकार सामील झाले होते.
- यात व्हिज्युअल आर्ट्स, नृत्य, संगीत, नाट्य आणि साहित्य यासह 14 वेगवेगळ्या वर्तिकलमधील परफॉर्मन्सही दाखवण्यात आले.
- इजिप्शियन बेलीडान्स आणि भारतीय कथक नृत्य यांचे अभिनव संमिश्रण हे अपेक्षित सादरीकरणांपैकी एक होते.
- लीना व्हिए, पुरस्कार विजेती आंतरराष्ट्रीय बेलीडान्स कलाकार आणि अदिती यादव, प्रसिद्ध कथक वादक यांच्या सहकार्यात हा महोत्सव होता.

BILINGUAL

ADDAPEDIA

e-Books

NATIONAL |
INTERNATIONAL |
REGIONAL |
STATE SPECIFIC
CURRENT AFFAIRS
CURATED NOTES

IMPORTANT FOR ALL COMPETITIVE EXAMS

राष्ट्रीय बालिका दिन

- भारतीय समाजात मुलींना भेडसावणाऱ्या असमानतेबद्दल जागरूकता पसरवण्यासाठी दरवर्षी 24 जानेवारीला राष्ट्रीय बालिका दिन पाळला जातो.
- हा दिवस शिक्षण, आरोग्यसेवा आणि पोषण क्षेत्रात समान संधींचा पुरस्कार करतो
- हा मुलींच्या हक्कांबद्दल जागरूकता वाढवतो आणि बालविवाह, भेदभाव आणि मुलींवरील हिंसाचार यासारख्या समस्यांचे निराकरण करतो.
- पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांनी 2015 मध्ये सुरू केलेल्या बेट्टी बचाओ, बेट्टी पढाओ (मुलगी वाचवा, मुलीला शिक्षित करा) या योजनेसह भारत सरकारच्या विविध मोहिमा आणि कार्यक्रमांच्या अनुषंगाने हा दिवस आहे.

आंतरराष्ट्रीय शिक्षण दिन

- संयुक्त राष्ट्रांच्या आमसभेने 24 जानेवारी हा आंतरराष्ट्रीय शिक्षण दिन म्हणून घोषित केला.
- हा दिवस सर्वांसाठी अधिक शांततापूर्ण, शाश्वत आणि समृद्ध भविष्य घडवण्यात शिक्षणाची महत्त्वाची भूमिका अधोरेखित करतो.
- प्रत्येक बालक, तरुण आणि प्रौढांसाठी सर्वसमावेशक, न्याय्य आणि दर्जेदार शिक्षणाची वकिली करण्यासाठी हे कृतीचे आवाहन आहे.
- 2024 च्या उत्सवाची थीम 'शाश्वत शांततेसाठी शिकणे' आहे.

- ही थीम शांतता आणि समजूतदारपणा वाढवण्यामध्ये शिक्षणाचे महत्त्व अधोरेखित करते आणि समकालीन जागतिक समस्यांशी खोलवर परिणाम करते.

राज्यात तरुण मतदारांची टक्केवारी वाढली; 40 ते 80+ वयोगटातील टक्केवारीत घट

- महाराष्ट्राने अंतिम मतदार यादीत 4,12,416 ची निव्वळ भर घातली असून राज्यातील एकूण मतदारांची संख्या सुमारे 9.12 कोटी झाली आहे.
- 18 ते 29 वयोगटातील तरुण मतदारांमध्ये सुमारे 1% वाढ झाली आहे, तर प्रारूप मतदार यादीच्या तुलनेत 40 ते 80+ वयोगटातील मतदारांची टक्केवारी 3 टक्क्यांनी कमी झाली आहे.

'भारत CAR-T सेल थेरपीचा खर्च मोठ्या प्रमाणात कमी करू शकतो'

- कर्करोगाविरुद्धच्या लढाईत भारताकडे आता एक क्रांतिकारी शस्त्र आहे.
- ड्रग कंट्रोलर जनरल ऑफ इंडिया (DCGI) ने CAR-T सेल थेरपीला मान्यता दिली आहे, ज्याने प्राणघातक रोगाशी लढा देणाऱ्या असंख्य रुग्णांना नवीन आशा दिली आहे.
- हे अत्याधुनिक उपचार, जे आधीच जागतिक स्तरावर जीव वाचवत आहे, भारतीय लोकसंख्येसाठी परवडणारे ठरू शकते.
- या अत्यंत वैयक्तिक उपचारामध्ये रुग्णांच्या रोगप्रतिकारक शक्तीचा उपयोग करणे, प्राणघातक अचूकतेसह कर्करोगाच्या पेशी शोधण्यासाठी आणि नष्ट करण्यासाठी टी पेशींमध्ये अनुवांशिक बदल करणे समाविष्ट आहे.

SII परवडणाऱ्या लसी तयार करण्यासाठी सहकार्य करत आहे

- शहर-आधारित सीरम इन्स्टिट्यूट ऑफ इंडिया प्रायव्हेट लिमिटेड (SII) आणि कोलिशन फॉर एपिडेमिक प्रिपेडनेस इनोव्हेशन्स (CEPI) यांनी जागतिक दक्षिण क्षेत्रांमध्ये लस निर्मितीच्या प्रयत्नांना चालना देण्यासाठी सहकार्य केले आहे.
- CEPI ज्ञात किंवा नवीन संसर्गजन्य रोगांविरुद्ध नवीन लस विकसित करण्याचे काम करत असताना, साथीच्या रोगाचा धोका ओळखून तीन महिन्यांच्या आत, SII मधील मोठ्या प्रमाणात उत्पादन क्षमता भविष्यातील कोणत्याही साथीच्या रोगांचा अंत करण्याच्या प्रयत्नांना चालना देईल.

राष्ट्रीय मतदार दिवस

- देशातील मतदारांना निवडणूक प्रक्रियेत सहभागी होण्यासाठी प्रोत्साहित करण्यासाठी भारतात दरवर्षी 25 जानेवारी रोजी राष्ट्रीय मतदार दिन साजरा केला जातो.
- हे केवळ तरुणांना निवडणूक प्रक्रियेत सहभागी होण्यासाठी प्रोत्साहित करत नाही तर मतदानाचा हक्क हा मूलभूत अधिकार आहे यावरही लक्ष केंद्रित करते.
- हा दिवस भारतीय निवडणूक आयोगाचा स्थापना दिवस म्हणूनही साजरा केला जातो, म्हणजेच 25 जानेवारी 1950.
- यंदा ही 14वी आवृत्ती साजरी होत आहे.
- थीम 2024 - 'मतदानासारखे काहीही नाही, मी निश्चितपणे मतदान करतो'

तुम्हाला माहित आहे का?

- 25 जानेवारी 2011 रोजी पहिला राष्ट्रीय मतदार दिवस साजरा करण्यात आला.

महाराष्ट्रातील 27% लोकसंख्या तंबाखूच्या धोक्याने ग्रस्त आहेत

- महाराष्ट्रातील 27 टक्के लोकसंख्या तंबाखूच्या सेवनाच्या दुष्परिणामांमुळे ग्रस्त आहे.
- हे लक्षात घेऊन, एक अभिनव उपक्रम उदयास आला आहे, ज्याने शाळांमध्ये तंबाखू नियंत्रणाच्या प्रयत्नांना प्रमुख प्रभावशाली म्हणून शिक्षकांना स्थान दिले आहे.
- नवी मुंबईतील हीलिस सेखसारिया इन्स्टिट्यूट फॉर पब्लिक हेल्थ, हार्वर्ड टीएच चॅन स्कूल ऑफ पब्लिक हेल्थ (HSPH)/दाना फारबर कर्करोग संस्था (DFCI) च्या सहकार्याने, विकसित करण्यासाठी बिहार शिक्षण विभाग (DOE) सोबत तंबाखू-मुक्त शिक्षक, तंबाखू-मुक्त सोसायटी (TFT-TFS) कार्यक्रमाची चाचणी घेण्यासाठी सामील झाले.

तुम्हाला माहित आहे का?

- तंबाखूशी संबंधित मृत्यू भारतात दररोज 3,700 लोकांचा बळी घेतात.

महाराष्ट्र समृद्धी ईवेचे हक्क ₹60-70 हजार कोटींना विकू शकते

- पायाभूत सुविधांच्या विकासासाठी मोठा निधी उपलब्ध करून देण्यासाठी, महाराष्ट्र सरकार महत्वाकांक्षी समृद्धी एक्सप्रेस वेचे अधिकार विकण्याचा विचार करत आहे.

- अंदाजानुसार संभाव्य करार ₹60-70,000 कोटींचा आहे.
- अशा प्रकारे ते भारतातील सर्वात मोठ्या पायाभूत मुद्रीकरण प्रकल्पांपैकी एक बनले आहे.

नवीन महिला धोरणामध्ये कोटा, सवलती, आर्थिक मदत यांचा समावेश आहे

- महाराष्ट्र महिलांसाठी एक नवीन धोरण आणणार आहे ज्यामध्ये गृहनिर्माण कोटा, विमा सवलत आणि कर सवलती यासारख्या प्रोत्साहनांचा समावेश आहे.
- महत्त्वाचे मुद्दे:
  - कोटा:** धोरण महिलांसाठी शिक्षण, रोजगार आणि नेतृत्व पदांसाठी कोटा सुचवते. समर्थकांचा तर्क आहे की विद्यमान अडथळे तोडणे आवश्यक आहे, तर टीकाकारांना भीती वाटते की यामुळे गुणवत्तेशी तडजोड होईल.
  - सवलत:** प्रस्तावित उपक्रमांमध्ये महिलांच्या मालकीच्या व्यवसायांसाठी आणि महिलांद्वारे वापरल्या जाणाऱ्या सेवांसाठी कर सूट आणि कमी शुल्क समाविष्ट आहे. समर्थक हे आर्थिक प्रोत्साहन म्हणून पाहतात, तर विरोधक संभाव्य बाजारातील विकृतीबद्दल चिंता व्यक्त करतात.
  - आर्थिक मदत:** शिष्यवृत्ती, अनुदान आणि कर्ज योजनांचा उद्देश महिलांना शिक्षण आणि उद्योजकतेमध्ये येणाऱ्या आर्थिक अडथळ्यांना दूर करणे आहे. हा सामान्यतः चांगला मुद्दा आहे, परंतु लक्ष्यीकरण आणि दीर्घकालीन टिकाऊपणाबद्दल प्रश्न कायम आहेत.

मुंबई एक्सपोमध्ये घर खरेदीदारांसाठी शून्य मुद्रांक शुल्क, नोंदणी शुल्क

- CREDAI-MCHI, मुंबई महानगर प्रदेशातील (MMR) रिअल इस्टेट उद्योगाची सर्वोच्च संस्था 26 ते 28 जानेवारी 2024 दरम्यान मुंबईत होणाऱ्या भारतातील सर्वात मोठ्या प्रॉपर्टी एक्सपोच्या 31 व्या आवृत्तीची घोषणा करताना आनंदित आहे.
- 75 पेक्षा जास्त विकासक आणि अपेक्षित वाढलेल्या युनिट विक्रीसह या मध्ये तीन दिवसांसाठी शून्य नोंदणी शुल्क आणि मुद्रांक शुल्क ऑफर केले गेले आहे.
- यंदाच्या एक्सपोमध्ये 'झिरो इज अवर हिरो' ही थीम आहे.
- जिओ वर्ल्ड कन्व्हेन्शन सेंटरमध्ये 3 दिवसीय हा कार्यक्रम होणार आहे.
- निवासी घरांच्या सध्याच्या मागणीचा फायदा घेण्याचा आणि अतिरिक्त प्रोत्साहनासह गतीला

चालना देण्याचा हेतू आहे, ज्यामुळे ग्राहकांसाठी सुमारे 6 टक्के बचत होईल.

प्रजासत्ताक दिवस

- 26 जानेवारी 2024 रोजी भारताने 75 वा प्रजासत्ताक दिन साजरा केला.
- हा दिवस 1950 मध्ये राज्यघटना स्वीकारल्याचा दिवस आहे.
- थीम 2024: "विकसित भारत" आणि "भारत - लोकतंत्र की मातृका"
- याचा अनुवाद: विकसित भारत आणि भारत - लोकशाहीची जननी

बद्दल:

- हे ब्रिटीश अधिराज्यातून सार्वभौम, समाजवादी, धर्मनिरपेक्ष, लोकशाही प्रजासत्ताकात देशाचे संक्रमण चिन्हांकित करते.
- राज्यघटनेने मूलभूत अधिकारांची हमी देणारी आणि नागरिकांची कर्तव्ये सांगून राज्यकारभाराची चौकट स्थापन केली.

प्रजासत्ताक दिनाचे महत्त्व:

- लोकशाही आणि स्वशासनाचा उत्सव
- राष्ट्रीय एकता आणि विविधतेचे प्रदर्शन
- राष्ट्र उभारणीसाठी वचनबद्धतेचे नूतनीकरण

भारतरत्न पुरस्कार

- भारतरत्न पुरस्कार हा भारतातील सर्वोच्च नागरी सन्मान आहे.
- कर्पूरी ठाकूर यांना 2024 चा भारतरत्न पुरस्कार मिळाला

बद्दल:

- त्यांनी दोन वेळा बिहारचे मुख्यमंत्री म्हणून काम पाहिले.
- मागासवर्गीयांच्या लढ्यासाठी त्यांची ख्याती होती.
- ते जन नायक (लोकांचे नायक) म्हणून प्रसिद्ध होते.

भारतरत्न पुरस्कार:

- याची सुरुवात 1954 मध्ये झाली.
- सार्वजनिक सेवेसाठी किंवा साहित्य, विज्ञान, कला किंवा कोणत्याही मानवी प्रयत्नांच्या क्षेत्रात सर्वोच्च कामगिरी करणाऱ्या लोकांना हा पुरस्कार दिला जातो.
- एका वर्षात जास्तीत जास्त तीन व्यक्ती या प्रतिष्ठित पुरस्काराचे प्राप्तकर्ता असू शकतात.

पद्म पुरस्कार

- पद्म पुरस्कार हे विविध क्षेत्रातील विशिष्ट सेवेचा गौरव करणारे सर्वोच्च नागरी सन्मान आहेत.
- राष्ट्रपती भवनात आयोजित समारंभात हे पुरस्कार भारताच्या राष्ट्रपतींच्या हस्ते प्रदान केले जातात.
- त्याची स्थापना 1954 मध्ये झाली.
- हे पुरस्कार दरवर्षी प्रजासत्ताक दिनाच्या पूर्वसंधेला जाहीर केले जातात
- या यादीत 5 पद्मविभूषण, 17 पद्मभूषण आणि 110 पद्मश्री पुरस्कारांचा समावेश आहे.

पद्म विभूषण (5)

- कु. वैजयंतीमाला बाली - TN (कला)
- सुश्री पद्मा सुब्रमण्यम - टीएन (कला)
- श्री कोनिडेला चिरंजीवी - एपी (कला)
- श्री एम. व्यंकय्या नायडू - एपी (सार्वजनिक घडामोडी)
- श्री बिंदेश्वर पाठक (पी) - बिहार (सामाजिक कार्य)

पद्मभूषण (17)

- एम फातिमा बीवी (मरणोत्तर), होर्मुसजी एन कामा, मिथुन चक्रवर्ती, सीताराम जिंदाल, यंग लिऊ, अश्विन बालचंद मेहता, सत्यव्रत मुखर्जी (मरणोत्तर), राम नाईक, तेजस मधुसूदन पटेल, ओलान्चेरी राजगोपाल, दत्तात्रय अंबादास मायलॉस, आर.पी.पी.), प्यारेलाल शर्मा, चंद्रेश्वर प्रसाद ठाकूर, उषा उथुप, विजयकांत (मरणोत्तर) आणि कुंदन व्यास

प्रजासत्ताक दिनाच्या परेडची झांकी

- 2024 च्या परेडमध्ये 16 राज्ये आणि केंद्रशासित प्रदेश, तसेच नऊ मंत्रालये आणि विभागांच्या एकूण 25 झलकांनी भाग घेतला.
- परेडमध्ये महाराष्ट्र, आंध्र प्रदेश, लडाख, तामिळनाडू, गुजरात, मेघालय, मध्य प्रदेश, ओडिशा, छत्तीसगड, राजस्थान, अरुणाचल प्रदेश, हरियाणा, मणिपूर, झारखंड, उत्तर प्रदेश आणि तेलंगणा या राज्यांचे आणि केंद्रशासित प्रदेशांचे प्रतिनिधित्व केले जाणार आहे.

महाराष्ट्र झांकी बद्दल:

- थीम: "भारतीय लोकशाहीचे प्रेरणास्थान: छत्रपती शिवाजी महाराज" (भारतीय लोकशाहीची प्रेरणा: छत्रपती शिवाजी महाराज)
- यात छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या राज्याभिषेकाची 350 वर्षे साजरी करण्यात आली
- राजमाता जिजाबाई लहान शिवाजीला राज्यकारभाराचे आणि राजकारणाचे धडे देत असल्याचे चित्रण या झांकीमध्ये आहे.

- छत्रपती शिवाजी महाराजांनी विजापूरच्या आदिलशाही सल्तनतीपासून आपले स्वतंत्र राज्य निर्माण केले, ज्याने मराठा साम्राज्याचा पाया रचला.
- या झांकीमध्ये शिवाजीच्या अष्टप्रधान मंडळाचे चित्रण करण्यात आले होते, ज्यामध्ये काही स्त्रिया न्यायालयात त्यांच्या समस्या मांडताना दिसतात.

भारतीय राज्यघटनेची उल्लांती

- 26 नोव्हेंबर 1949 रोजी स्वीकारलेली भारतीय राज्यघटना ही भारताच्या स्वशासनासाठीच्या संघर्षाच्या दीर्घ आणि खडतर प्रवासाचा पुरावा आहे.
- त्याची उल्लांती विविध प्रभावांद्वारे शोधली जाऊ शकते, यासह:
- वसाहतपूर्व कायदेशीर संहिता: मनुस्मृती आणि अर्थशास्त्रासारख्या प्राचीन भारतीय कायदेशीर प्रणालींनी न्याय आणि कायद्याचे राज्य यासारख्या तत्वांचा पाया घातला.
- औपनिवेशिक कायदे आणि सुधारणा: भारत सरकारच्या कायद्याने (1773-1935) अधिकार आणि विधान परिषदांचे पृथक्करण, घटनात्मक विकासाला आकार देणे यासारख्या संकल्पना मांडल्या.
- स्वातंत्र्य चळवळ आणि राष्ट्रवादी आदर्श: भारतीय राष्ट्रीय काँग्रेसने विविध जागतिक मॉडेल्समधून प्रेरणा घेऊन लोकशाही आणि सर्वसमावेशक संविधानाचा पुरस्कार केला.

मसुदा तयार करण्याची प्रक्रिया:

- संविधान सभा (1946-1950): डॉ. बी.आर. यांच्या नेतृत्वाखाली निवडून आलेल्या प्रतिनिधींची विविध संस्था आंबेडकरांनी बारकाईने विचार केला आणि तीन वर्षात संविधानाचा मसुदा तयार केला.

मुख्य प्रभाव:

- राज्यघटनेने ब्रिटिश संसदीय प्रणाली, अमेरिकन संघराज्य, आयरिश मूलभूत अधिकार आणि फ्रेंच प्रजासत्ताकता यासारख्या विविध स्त्रोतांकडून वैशिष्ट्ये उधार घेतली आहेत.
- सामग्री आणि रचना: राज्यघटनेत 22 भाग, 395 कलमे आणि 8 वेळापत्रके आहेत, ज्यात सार्वभौम, समाजवादी, धर्मनिरपेक्ष, लोकशाही प्रजासत्ताकची चौकट आहे.

दत्तकोत्तर सुधारणा:

- बदलत्या सामाजिक, राजकीय आणि आर्थिक वास्तवाशी जुळवून घेण्यासाठी 106 हून अधिक दुरुस्त्या करून संविधान हा एक गतिशील दस्तऐवज आहे.

Adda247

Maharashtra ka mahapack

Live classes, Test series
Recorded videos, E-books

MPSC (राज्यसेवा) MPSC (संयुक्त) महाराष्ट्र पोलीस तलाठी, वनरक्षक, कृषी विभाग महानगर पालिका नगर परिषद, जिल्हा परिषद, SSC & ALL OTHER STATE EXAM